

Escòcia s'encamina a un referèndum «a la catalana»

Acadèmics veuen "difícil" que Sturgeon opti per una votació unilateral i creuen que decidirà "segons les enquestes"

Estelades pels carrers de Glasgow | @remeicalabuig

Escòcia s'encamina a "explorar les vies legals" per superar el rebuig del govern britànic a un nou referèndum d'independència. Amb els escocesos cridats a les urnes aquest dijous en unes eleccions en què la principal incògnita és si la primera ministra i líder del Partit Nacional Escocès (SNP), Nicola Sturgeon, aconseguirà la majoria absoluta, el professor de Política a la Universitat d'Essex Robert Johns assegura en una entrevista a l'ACN que no veu cap motiu perquè el primer ministre britànic, Boris Johnson, accepti una nova votació, però tampoc veu probable que Sturgeon opti per una votació unilateral i creu que actuarà "segons les enquestes".

"No té incentius polítics per fer-ho perquè tots els seus suports a Escòcia hi estan en contra. No guanya cap vot sent tou en aquesta qüestió", diu Johns, que subratlla que una majoria absoluta donaria a Sturgeon "confiança" per "explorar les vies legals" per a una votació.

Aquesta opinió també la comparteix l'expert del Centre on Constitutional Change Daniel Cetrà, que creu que Escòcia es pot encaminar "a una situació una mica catalana" amb "un mandat" sortit dels comicis per fer un nou referèndum, però "amb un govern central que diu que no i es judicialitza el context".

Amb enquestes i experts donant per feta la victòria de l'SNP a les eleccions, el full de ruta del partit per celebrar un "referèndum legal d'independència" preveu com a primera opció tornar a demanar al govern britànic els poders per fer-ho. En cas que Londres s'hi oposi, cosa que el partit d'Sturgeon defensa que no té "cap justificació moral ni democràtica" per fer, aposta per introduir

una llei al parlament de Holyrood per fer "les preparacions necessàries per al referèndum es puguin fer i implementar un cop s'acabi la pandèmia".

En l'escenari en què es tramita una llei per al referèndum al Parlament escocès, el partit d'Sturgeon preveu tres opcions. La primera és que el govern britànic accepti que el parlament de Holyrood ja té el poder de legislar per fer la consulta i, per tant, la deixi tirar endavant. Com a segona, que accepti finalment el traspàs de poders a través de la Secció 30. L'última opció és que Londres "iniciï accions legals per disputar la base legal del referèndum i intenti bloquejar la voluntat del poble escocès als tribunals". "Aquest tipus de recursos judicials serien vigorosament confrontats pel govern de l'SNP", avisa el partit.

Sobre la possible disputa als tribunals pel referèndum, Cetrà remarca que seria una situació "poc habitual a la cultura política britànica" perquè "el Tribunal Suprem del Regne Unit no juga normalment aquest rol de dirimir disputes de l'àmbit polític". "Fins ara s'havia interpretat com una cosa molt subjecta al debat públic i a la correlació de forces", afegeix.

Amb la disputa pel referèndum entrant en una "via molt incerta", hi ha divergències entre els experts sobre quin podria ser el desenllaç. "Tots dos tenen arguments polítics de pes", apunta el professor de Ciències Polítiques de la Universitat de Glasgow Robert Liñera. Johnson pot al·legar que amb el referèndum del 2014 es va acordar que seria "per a una generació" i que no es poden celebrar de manera tan freqüent. En canvi, Sturgeon ho pot rebatre perquè hi ha "un canvi substancial en la posició constitucional d'Escòcia" pel Brexit.

El fet que la Constitució britànica "no estigui escrita", diu Johns, fa que amb aquesta possible disputa "s'entri en un nou terreny" amb una decisió del tribunal possiblement "qüestionada" pels que no hi estiguin d'acord. "No hi ha un impediment escrit a la secessió, però tampoc un dret", afegeix Cetrà. L'investigador del Centre on Constitutional Change també assegura que alguns experts apunten que el Parlament britànic sempre té l'última paraula perquè hi rau en últim terme la sobirania, tot i que veu aquesta posició com "menys probable".

Liñera tampoc s'atreveix a pronosticar què diria el Tribunal Suprem britànic perquè "no està clar fins a quin punt Escòcia té dret a convocar un referèndum unilateralment". Ara bé, Escòcia va assumir que "és el govern britànic qui té el poder per convocar-lo" amb el precedent anterior d'un referèndum acordat, remarca Liñera.

Sturgeon davant el referèndum

Els tres experts veuen "difícil" que Sturgeon opti per un referèndum unilateral "en les actuals condicions". "Tot podria canviar, però", diu Liñera, en funció de la situació del Brexit i de la pandèmia. La divisió de l'opinió pública respecte a la conveniència d'un nou referèndum també minva "el capital polític" d'Edimburg per tirar endavant un plebiscit sense l'autorització de Londres, segons aquest expert.

Johns també creu que Sturgeon actuarà "segons diguin les enquestes", mentre Cetrà remarca el "difícil equilibri" de la líder de l'SNP durant la campanya per mostrar alhora el seu compromís amb el referèndum sense "transmetre la sensació que només l'importa el tema constitucional".

"Està buscant un equilibri difícil perquè els seus votants estan cada cop més impacients", diu Cetrà, que subratlla que en aquests comicis, a més, té més competència en aquesta qüestió per l'aparició del partit Alba liderat per l'exprimer ministre Alex Salmond.

En tot cas, el full de ruta de l'SNP per al referèndum ja apunta que aspira a fer una nova votació, després que en la del 2014 guanyés el "no" a la intenció amb un 55% dels vots, en els dos primers anys i mig de legislatura i un cop hagi acabat la covid-19. "És conscient que la majoria dels escocesos no volen que sigui una cosa immediata. La gent no vol que hi hagi aquesta decisió tan important ara mateix", insisteix Cetrà.

En tot cas, Johns creu que una majoria absoluta a les eleccions donaria a Sturgeon "més confiança per explorar vies legals" per a una nova votació. A més, el professor Universitat d'Essex avisa que la negativa de Londres també pot augmentar el suport a la independència. "Si les enquestes apunten a un 50% a favor i un 50% en contra no crec que tingui molta confiança per fer un referèndum fins que no hi hagi un moviment clar", indica.